

***Kompleksowy Program Rozwoju Szkół
Gminy Chęciny***

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Wrzesień 2016

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Charakterystyka gminy	4
2. Opis i diagnoza oświaty	11
2.1. Przedszkola i punkty przedszkolne	13
2.2. Szkoły podstawowe.....	14
2.3. Gimnazjum	16
2.4. Finansowanie funkcjonowania szkół	17
2.5. Infrastruktura edukacyjna.....	20
3. Analiza SWOT oraz cele Programu	23
4. Plany inwestycyjne, harmonogram i źródła finansowania projektów.....	27
5. Kierunki działań – powiązanie prognozy demograficznej z planami inwestycyjnymi i kosztami funkcjonowania.....	30
6. Odniesienie do dokumentów strategicznych (gmina, powiat, województwo, Polska) .	32
7. Monitoring i ewaluacja.....	35
8. Podsumowanie	36
Spis rysunków	37
Spis tabel	37
Spis wykresów.....	38
Bibliografia.....	39

Wstęp

Podstawowe zasady dotyczące systemu edukacji w Polsce formułuje Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, z której jasno wynika iż prawo do edukacji ma każdy, a edukacja jest obowiązkowa do ukończenia 18. roku życia. Edukacja w szkołach publicznych jest bezpłatna, a rodzice mają prawo wyboru gdzie posłać swoje dziecko do szkoły, czy do placówki publicznej czy prywatnej. Obowiązkiem organów państwa jest zapewnienie obywatelom powszechnego i równego dostępu do kształcenia.

Opracowanie *Kompleksowego Programu Rozwoju Szkół Gminy Chęciny* (Programu) posłuży do określenia kierunków dalszego rozwoju placówek szkolnych z obszaru gminy oraz działań niezbędnych, aby zapewnić skuteczne, efektywne i kompleksowe kształcenie dzieci i młodzieży z obszaru gminy. Opracowywany Program poza określeniem wizji wskazuje najbardziej racjonalne, efektywne i uzasadnione kierunki rozwoju z wykorzystaniem różnych środków, w tym rozdysponowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 i innych źródeł finansowania zewnętrznego.

W myśl *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego do roku 2020* system edukacyjny ze względu na swoją powszechność jest naturalnym mechanizmem pozwalającym na identyfikację i wspieranie rozwoju osób o największym potencjale oraz daje możliwość wyrównywania szans już na wczesnym etapie życia. Priorytetem w Polsce w zakresie systemu nauczania jest podniesienie jego jakości – nauczania oraz kompetencji uzyskiwanych przez polskich uczniów. Ważnym działaniem powinno być zatem zwiększone wsparcie i rozwój uczniów o wybitnym potencjale, jednocześnie zmniejszające liczbę uczniów osiągających najslabsze wyniki. Ważne w najbliższej perspektywie będzie wyrównywanie dysproporcji między poszczególnymi szkołami począwszy od szkolnictwa podstawowego.

1. Charakterystyka gminy

Gmina Chęciny położona jest w województwie świętokrzyskim, w powiecie kieleckim, przy trasie Kielce–Kraków, około 14 km od miasta wojewódzkiego Kielce oraz około 100 km od Miasta Krakowa. Miasto Chęciny położone jest u stóp Góry Zamkowej.

Obszar Gminy i Miasta Chęciny na dzień 31 grudnia 2015 roku według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS)¹ zamieszkiwało 15 014 mieszkańców, z czego obszar miasta 4 419 osób, a obszar wiejski 10 595 osób. Liczba mieszkańców Gminy Chęciny stanowi 7,2% ludności całego powiatu kieleckiego oraz 1,19% ludności województwa świętokrzyskiego. Obszar gminy zajmuje obszar 136 km², na który składa się 19 sołectw. Na rysunku 1. przedstawiono położenie gminy na tle powiatu kieleckiego.

Rysunek 1 Gmina Chęciny na tle powiatu kieleckiego

Źródło: Opracowanie własne

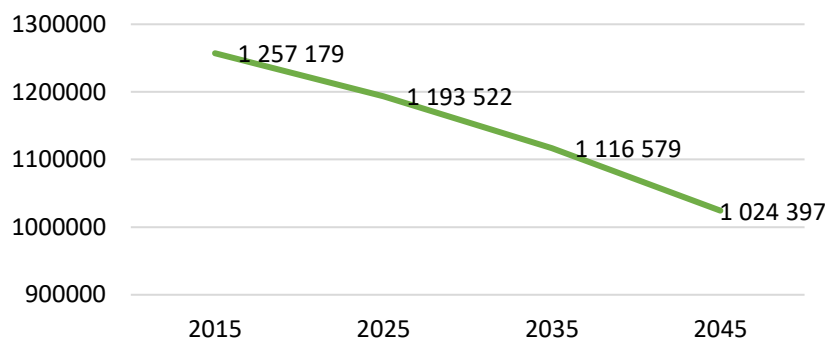
Ze względu na specyfikę opracowywanego dokumentu, opisującego stan i planowane działania w sektorze edukacji, diagnoza obszaru przeprowadzona została pod kątem kapitału ludzkiego, w szczególności liczby mieszkańców gminy i zachodzących w tej sferze zmian.

W związku z zakresem dokumentu należy wziąć pod uwagę również prognozy ludności dla województwa świętokrzyskiego i powiatu kieleckiego, prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny.

¹ Strona Głównego Urzędu Statystycznego, stat.gov.pl.

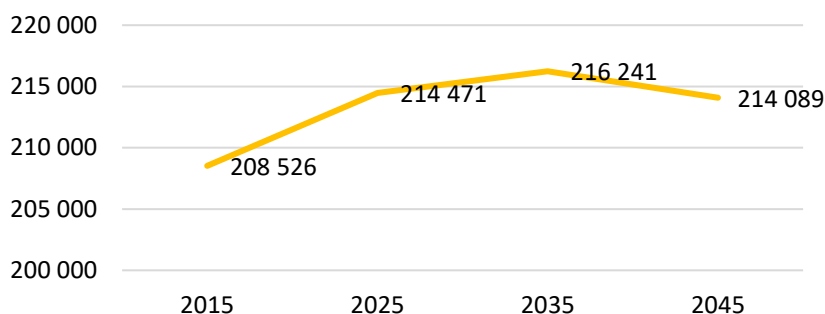
Jak pokazują prognozy z 2014 roku, w województwie świętokrzyskim liczba ludności ulegnie znacznemu spadkowi – z 1 257 179 osób w 2015 roku do 1 024 397 osób w 2045 roku. W znacznie korzystniejszej sytuacji znajdzie się powiat kielecki, gdzie prognozuje się wzrost liczby mieszkańców z 208 526 osób w 2015 roku do 214 089 osób w roku 2045. Na wykresach 1 i 2 przedstawiono prognozy ludności dla województwa świętokrzyskiego oraz powiatu kieleckiego do roku 2045.

Wykres 1 Prognoza ludności dla województwa świętokrzyskiego (prognoza z roku 2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 2 Prognoza ludności dla powiatu kieleckiego (prognoza z roku 2014)

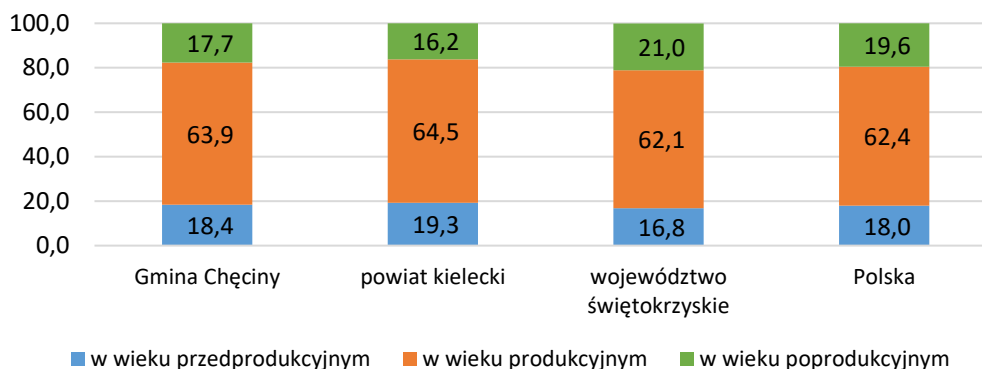

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura ludności na obszarze Gminy Chęciny prezentuje się korzystnie w porównaniu ze średnią dla jednostek terytorialnych wyższego rzędu. W Gminie Chęciny w 2015 roku procentowy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosił 18,4% i był wyższy od wskaźników dla Polski (18%) i województwa świętokrzyskiego (16,8%). Ten sam wskaźnik przedstawiał się mniej korzystnie w stosunku do powiatu kieleckiego (19,3%). Ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 63,9% wszystkich mieszkańców – wskaźnik ten był wyższy niż średnia dla Polski (62,4%) i województwa świętokrzyskiego (62,1%) oraz niższy niż średnia dla powiatu kieleckiego (64,5%). Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wynosiła 17,7% ludności ogółem i była znacznie korzystniejsza od wartości dla Polski (19,6%) i województwa świętokrzyskiego (21%) oraz

mniej korzystna od wartości dla powiatu kieleckiego (16,2%). Udział procentowy ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem we wszystkich omawianych jednostkach terytorialnych przedstawiono na wykresie 3.

Wykres 3 Udział procentowy ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w Gminie Chęciny, powiecie kieleckim, województwie świętokrzyskim oraz w Polsce w 2015 r.

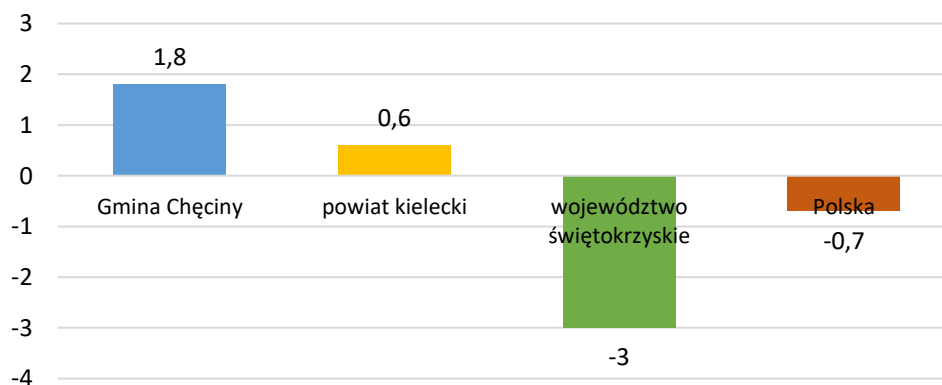

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2013 roku w Gminie Chęciny urodziło się 135 dzieci, w roku 2014 nastąpił spadek urodzeń do 122, jednak już w roku 2015 odnotowano znaczny wzrost – liczba ta wynosiła 145 urodzeń. W roku 2015 najwięcej urodzeń odnotowano w Mieście Chęciny (45), w dalszej kolejności były to sołectwa Bolmin (16) i Tokarnia (14).

Przyrost naturalny na 1 000 ludności w roku 2015 wzrósł w stosunku do roku poprzedniego (w 2014 roku -1,5) i wyniósł 1,8, – była to wartość korzystniejsza niż w powiecie kieleckim, województwie świętokrzyskim i Polsce. Na wykresie 4 przedstawiony został przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w porównaniu dla powiatu kieleckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski.

Wykres 4 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w Gminie Chęciny, powiecie kieleckim, województwie świętokrzyskim oraz w Polsce w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szczegółowe dane dotyczące liczby urodzeń z podziałem na poszczególne sołectwa na terenie Gminy Chęciny przedstawiono w tabeli 1.

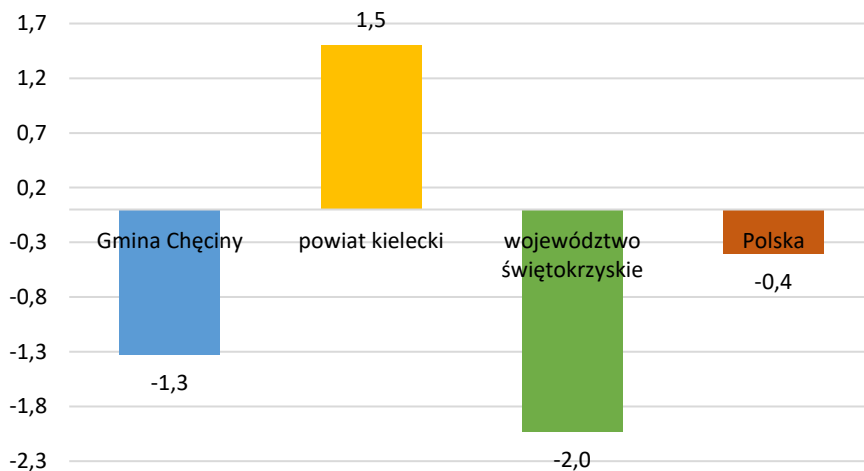
Tabela 1 Liczba dzieci urodzonych w poszczególnych sołectwach Gminy Chęciny oraz Mieście Chęciny w latach 2013–2015

Sołectwo	Liczba dzieci urodzonych w latach 2013–2015		
	2013	2014	2015
Bolmin (Bolmin, Wymysłów, Milechowy, Jedlnica)	9	6	16
Chęciny	37	39	45
Gościniec	0	1	4
Korzecko	11	2	9
Lipowica	4	3	4
Łukowa	4	4	7
Miedzianka	3	2	2
Mosty	0	1	1
Ostrów	4	4	3
Podpolichno (Charężów, Podpolichno, Zacisze)	1	2	3
Polichno	5	7	8
Przymiarki	2	5	3
Radkowiec	9	6	6
Siedlce	9	8	4
Skiby	2	3	5
Starochęciny (Podzamcze, Starochęciny, Wrzosa)	8	6	3
Tokarnia	15	15	14
Wojkowiec (Lelusin, Wojkowiec)	1	1	0
Wolica	11	7	8
RAZEM	135	122	145

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Chęciny

Sytuację demograficzną jednostek terytorialnych obrazuje również wskaźnik salda migracji w przeliczeniu na 1 000 ludności. Na obszarze Gminy Chęciny wskaźnik ten w 2014 roku przyjmował wartość ujemną i wynosił -1,3, jednakże w porównaniu do średniej dla województwa świętokrzyskiego (-2,0) wypadł korzystnie. Przyczyn migracji należy szukać w zarówno na poziomie społecznym, jak i gospodarczym.

Wykres 5 Saldo migracji w przeleczeniu na 1 000 ludności na obszarze Gminy Chęciny, powiatu kieleckiego, województwa świętokrzyskiego oraz w Polsce w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Chęciny jest zlokalizowana w odległości około 20 km od stolicy województwa świętokrzyskiego – Kielc. Dogodne położenie oraz dostępność komunikacyjna powodują, iż obszar gminy jest miejscem atrakcyjnym do mieszkania dla osób pracujących w Kielcach. Potwierdzeniem atrakcyjności Gminy Chęciny jako miejsca do zamieszkania jest liczba nowo oddanych do użytkowania budynków mieszkalnych. W 2015 r. w Gminie Chęciny oddano do użytkowania 47 budynków mieszkalnych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców daje wynik 31. Wskaźnik ten jest znacznie wyższy niż średnia w Polsce (20) oraz województwie świętokrzyskim (19) oraz niższy niż średnia w powiecie kieleckim (37). Ponadto warto nadmienić, iż w samej Gminie Chęciny więcej budynków oddano na obszarze wiejskim niż w mieście. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców odpowiednio 33 oraz 27. Warto również zauważyć, iż na przestrzeni lat 2012–2015 omawiany wskaźnik każdorazowo był wyższy niż średnia dla Polski i województwa świętokrzyskiego.

Ze względu na bogate walory dziedzictwa kulturowego i naturalnego Gmina Chęciny jest miejscem licznych odwiedzin turystów podróżujących po województwie świętokrzyskim. W roku 2015 Zamek Królewski w Chęcinach odwiedziło 164 227 osób (Dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego), co uplasowało obiekt na 6. miejscu wśród najliczniej odwiedzanych atrakcji w województwie. W zestawieniu w pierwszej 10 znalazły się również dwie inne atrakcje z obszaru Gminy Chęciny – na 9. miejscu Muzeum Wsi Kieleckiej Park Etnograficzny Tokarnia (93 354 turystów), a na 10. miejscu Jaskinia Raj (92 664 turystów).

Do Rejestru Zabytków Nieruchomych w zasobach Narodowego Instytutu Dziedzictwa² wpisanych jest 36 obiektów z obszaru Gminy Chęciny. Najpopularniejsze z nich to wspomniane powyżej ruiny zamku na Wzgórzu Zamkowym oraz Park Etnograficzny w Tokarni, ponadto kościoły oraz zespoły klasztorne i wiele domów i chałup.

Gmina Chęciny ze względu na cenne walory przyrodnicze oraz krajobrazowe została objęta wieloma formami ochrony przyrody. Zgodnie z danymi Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach³ są to:

- rezerwat przyrody Góra Zelejowa,
- rezerwat przyrody Góra Miedzianka,
- rezerwat przyrody Jaskinia Raj,
- rezerwat przyrody Milechowy,
- rezerwat przyrody Góra Rzepka,
- rezerwat przyrody Wolica,
- Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy,
- Chęcińsko-Kielecki Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Obszar Natura 2000 Dolina Nidy,
- Obszar Natura 2000 Dolina Białej Nidy,
- Obszar Natura 2000 Dolina Czarnej Nidy,
- Obszar Natura 2000 Ostoja Sobkowsko-Korytnicka,
- Obszar Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie,
- Pomniki przyrody (4 szt.).

Gminę Chęciny charakteryzują niskie wskaźniki w obszarze przedsiębiorczości. W roku 2015 liczba nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wynosiła 60, podczas gdy w tym samym roku średnia w powiecie kieleckim wynosiła 76, w województwie świętokrzyskim 71, natomiast w Polsce aż 94. Innym wskaźnikiem obrazującym stan przedsiębiorczości na obszarze jest liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców, która w 2015 r. w Gminie Chęciny wynosiła 54, w powiecie kieleckim 62, w województwie świętokrzyskim 67, a w Polsce 77.

² Strona internetowa Narodowego Instytutu Dziedzictwa, nid.pl.

³ Strona internetowa Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, kielce.rdos.gov.pl.

Istotną kwestią dla dalszego rozwoju Gminy Chęciny jest działalność Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego w Podzamczu Chęcińskim, która w przyszłości może wpłynąć korzystnie na tworzące się miejsca pracy, w tym dla mieszkańców gminy, co z kolei może powodować wzrost liczby mieszkańców oraz ogólny rozwój społeczno-gospodarczy obszaru.

Podsumowując zaznaczyć należy, iż sytuacja demograficzna obszaru przedstawia się korzystnie. Wysoki wskaźnik przyrostu naturalnego oraz wysoki udział procentowy ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem wskazuje na wzrost potencjału w zakresie kapitału ludzkiego. Zwrócić należy jednak uwagę na niekorzystnie przedstawiające się saldo migracji, które w porównaniu z powiatem kieleckim i Polską przedstawia się niekorzystnie. Na szczeblu gminnym konieczne są zatem działania służące poprawie sytuacji społeczno-demograficznej, również w zakresie realizacji zadań z zakresu podnoszenia jakości usług publicznych.

2. Opis i diagnoza oświaty

W celu wyznaczenia kierunków działań w sferze edukacji w jednostce administracyjnej jaką jest gmina, istotne jest przedstawienie jej na tle województwa oraz kraju, co da pogląd na obecną sytuację oraz zmiany jakie należy wprowadzić. W związku z powyższym w niniejszym rozdziale przedstawione zostały dane statystyczne dotyczące edukacji na różnych jej szczeblach. W tym celu posłużono się opracowaniami na szczeblu regionalnym oraz dostępnymi danymi statystycznymi Urzędu Gminy i Miasta Chęciny oraz Głównego Urzędu Statystycznego. W związku z charakterem niniejszego dokumentu dane przedstawione zostały w podziale na przedszkola i punkty przedszkolne, szkoły podstawowe oraz gimnazja.

Na terenie Gminy i Miasta Chęciny funkcjonuje osiem szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi, dwa Zespoły Szkół Ogólnokształcących, w skład których wchodzi dwie szkoły podstawowe oraz dwa gimnazja, jedno przedszkole oraz pięć punktów przedszkolnych.

Część placówek prowadzona jest przez Gminę Chęciny, a część przez organy jakimi są stowarzyszenia. W tabeli 2 przedstawiono wszystkie placówki z terenu Gminy Chęciny ze wskazaniem organu prowadzącego oraz dokumentem/datą utworzenia.

Tabela 2 Wykaz placówek edukacyjnych na obszarze Gminy Chęciny

Nazwa jednostki	Akt utworzenia/ data	Organ prowadzący
Szkoła Podstawowa w Bolminie	Uchwała Nr 90/VIII/95 RM z dnia 28.12.1995 r. Zmiana: Uchwała Nr 23/I/99 RM z dnia 10.03.1999 r. – przekształcenie w szkołę 6-cio klasową	Gmina Chęciny
Szkoła Podstawowa w Łukowej	Uchwała Nr 93/VIII/95 RM z dnia 28.12.1995 r. Zmiana: Uchwała Nr 25/I/99 RM z dnia 10.03.1999 r. – przekształcenie w szkołę 6-cio klasową	Gmina Chęciny
Szkoła Podstawowa w Polichnie	Uchwała Nr 95/VIII/95 RM z dnia 28.12.1995 r. Zmiana: Uchwała Nr 27/I/99 RM z dnia 10.03.1999 r. – przekształcenie w szkołę 6-cio klasową	Gmina Chęciny
Szkoła Podstawowa w Starochęcinach	Uchwała 98/VIII/95 RM z dnia 28.12.1995 r. Zmiana: Uchwała Nr 30/I/99 z dnia 10.03.1999 r. – przekształcenie w szkołę 6-cio klasową	Gmina Chęciny
Szkoła Podstawowa w Tokarni	Uchwała 99/VIII/95 RM z dnia 28.12.1995 r. Zmiana: Uchwała Nr 31/I/99 z dnia 10.03.1999 r. – przekształcenie w szkołę 6-cio klasową	Gmina Chęciny
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Chęcinach	Uchwała Nr 76 /IV/99 RM z dnia 27.07.1999 r.	Gmina Chęciny
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wolicy	Uchwała Nr 73/IV/99 RM z dnia 27.07.1999 r.	Gmina Chęciny
Przedszkole Samorządowe w Chęcinach	Uchwała Nr 15/II/95 RM z dnia 24.03.1995 r.	Gmina Chęciny
Publiczna Szkoła Podstawowa w Korzecku	01.09.2007 r.	Stowarzyszenie Wspierające Rozwój Kultury w Korzecku
Publiczna Szkoła Podstawowa w Siedlcach	01.09.2008 r.	Stowarzyszenie „Dobra Szkoła” w Siedlcach
Publiczna Szkoła Podstawowa w Radkowicach	01.09.2008 r.	Stowarzyszenie Wspierające Rozwój Wsi Radkowice
Punkt Przedszkolny Promyczek w Bolminie	01.05.2009 r.	Stowarzyszenie PADRE
Punkt Przedszkolny Promyczek w Łukowej	01.09.2012 r.	Stowarzyszenie PADRE
Punkt Przedszkolny Promyczek w Polichnie	01.09.2012 r.	Stowarzyszenie PADRE
Punkt Przedszkolny Promyczek w Starochęcinach	01.09.2012 r.	Stowarzyszenie PADRE
Punkt Przedszkolny Promyczek w Tokarni	01.09.2012 r.	Stowarzyszenie PADRE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Chęciny

Ważnym wyznacznikiem kierunków rozwoju systemu szkolnictwa jest określenie faktycznego stanu zarówno infrastrukturalnego poszczególnych placówek, jak również określenie posiadanego kapitału społecznego w postaci młodego pokolenia – co zostało omówione rozdziale 2.

2.1. Przedszkola, punkty przedszkolne i oddziały przedszkolne

Przedszkola oraz punkty przedszkolne działają w oparciu o *Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.), w związku z czym dzieci uczęszczające do placówek przedszkolnych objęte są systemem oświaty.

Funkcjonowanie przedszkoli oraz punktów przedszkolnych uzależnione jest od sytuacji demograficznej obszaru oraz zapotrzebowania na placówki obejmujące opieką dzieci powyżej 3. roku życia. Na koniec 2015 roku współczynnik urodzeń w województwie świętokrzyskim wyniósł 8,4% – w odniesieniu do roku 2014 był on niższy o 0,1 punktu procentowego. Dane statystyczne pokazują że wyższy wskaźnik urodzeń notuje się na obszarach wiejskich, a nie w miastach. W 2015 roku w regionie świętokrzyskim najwyższy odsetek urodzeń żywych w przeliczeniu na 1 000 ludności zanotowano w powiecie kieleckim (10,2%)⁴. W Gminie Chęciny wskaźnik ten był nieznacznie niższy, wynosił 10,1%, natomiast był wyższy niż w Polsce i województwie świętokrzyskim (odpowiednio 9,6% oraz 8,4%)⁵.

Biorąc pod uwagę prognozy demograficzne sporządzone przez Główny Urząd Statystyczny dla województwa świętokrzyskiego do 2050 roku liczba mieszkańców w regionie świętokrzyskim zmniejszy się o około 291 tys. w stosunku do roku 2014. Prognozuje się, że w regionie świętokrzyskim oprócz stałego spadku liczby ludności obniżce ulegnie również przyrost naturalny, który w województwie na koniec 2015 roku wynosił -3,0. W świetle prognoz można zauważyć korzystną sytuację demograficzną w Gminie Chęciny, bowiem w roku 2015 odnotowano dodatni przyrost naturalny na 1 000 osób (1,8) – wskaźnik ten był trzykrotnie wyższy niż w powiecie kieleckim (0,6).

W roku 2014 odsetek dzieci w wieku 3–6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku wynosił na obszarze Gminy Chęciny 73,5%, i był niższy niż w powiecie kieleckim (76,6%), województwie świętokrzyskim (78,9%) oraz Polsce (82,2%). Potwierdzeniem tego stanu jest również wskaźnik dzieci w wieku 3–5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego, który pokazuje ile dzieci przypada na jedno miejsce i czy liczba tych miejsc jest wystarczająca. W roku 2015 wskaźnik ten był wyższy od średniej dla Polski (1,12) oraz województwa świętokrzyskiego (1,32) i wynosił 1,67. Jedynie w powiecie kieleckim był wyższy i wynosił 1,72. Przyczyną tego stanu jest fakt, iż mieszkańcy Gminy Chęciny korzystają z placówek przedszkolnych na

⁴ Analiza zapotrzebowania na usługi edukacji przedszkolnej na obszarze województwa świętokrzyskiego. Dokument opracowany na potrzeby realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Kielce, czerwiec 2016.

⁵ Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl.

obszarach innych gmin – liczba dzieci, korzystających z wychowania w placówkach przedszkolnych w innych gminach w 2013 r wynosiła 7, w 2014 roku – 15, natomiast w 2015 roku aż 41. Odwróceniu tego negatywnego trendu sprzyjać będą inwestycje w przedszkola i miejsca wychowania przedszkolnego, które wpłyną zarówno na zwiększenie ich dostępności jak i atrakcyjności.

W tabeli 3 przedstawione zostały dane dotyczące ilości miejsc w placówkach przedszkolnych w latach 2013–2016 wraz z ogólną ilością zgłoszeń o przyjęcie oraz liczba przyjętych dzieci. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż wartości wskazujące liczbę zgłoszeń corocznie wzrastały, z wyjątkiem roku 2014.

Tabela 3 Struktura przyjęć w przedszkolach, punktach i oddziałów przedszkolnych z obszaru Gminy Chęciny w latach 2013–2016

Lata	Liczba dostępnych miejsc	Liczba zgłoszeń o przyjęcie	Liczba przyjętych dzieci
2013	381	410	400
2014	411	384	384
2015	423	353	347
2016	494	479	400

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Chęciny

Najwięcej miejsc oraz zgłoszeń przypada na Przedszkole Samorządowe w Chęcinach – ogólna liczba miejsc w 2016 roku wynosiła 150 natomiast zgłoszeń było 170. Duża liczba zgłoszeń wynika z faktu, iż obszar Miasta Chęciny jest miejscem generującym największą liczbę miejsc pracy, a tym samym zapotrzebowania na miejsca opieki nad dziećmi.

2.2. Szkoły podstawowe

Ustawa o systemie oświaty reguluje również zasady funkcjonowania szkół – w tym podstawowych oraz gimnazjalnych.

W roku 2015 w województwie świętokrzyskim do szkół podstawowych uczęszczało 74 016 uczniów, z czego w powiecie kieleckim 13 899, a w Gminie Chęciny 913. W powiecie kieleckim w 2015 roku istniały 123 szkoły podstawowe, natomiast w województwie świętokrzyskim 534. Gminy, w których funkcjonowało najwięcej placówek szkół podstawowych to: Daleszyce – 11 oraz Chęciny i Morawica – po 10. Najmniejsza ilość szkół działała w gminach: Miedziana Góra i Sitkówka-Nowiny – po 3 oraz Pierzchnica – 2. Najmniejsza liczba uczniów występowała w gminach: Pierzchnica (334) i Raków (355). Szkoły podstawowe w województwie świętokrzyskim dysponowały 6 009,28 etatami nauczycielskimi, wliczając nauczycieli pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych.

Odnotowany w roku 2015 wzrost uczniów uczęszczających do szkół podstawowych należy tłumaczyć niewielkim wyżem demograficznym oraz wprowadzeniem obowiązku szkolnego dla 6-latków (od 1 września 2014 roku), zniesionym w czerwcu 2016 roku.

W tabeli 4. przedstawiono liczebność klas w szkołach podstawowych na terenie Gminy Chęciny.

Tabela 4 Liczba uczniów w poszczególnych klasach w szkołach podstawowych z obszaru Gminy Chęciny w latach 2012/2013–2015/2016

Liczba uczniów w latach 2012-2016				
Lata	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Klasa I podstawówka	173	151	181	172
Klasa II podstawówka	140	115	149	177
Klasa III podstawówka	144	168	116	146
Klasa IV podstawówka	132	137	170	115
Klasa V podstawówka	122	144	135	170
Klasa VI podstawówka	150	133	139	133
Ogółem	861	848	890	913

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Chęciny

W Gminie Chęciny działa 10 szkół podstawowych, w tym 2 w Zespołach Szkół. W roku 2016 średnie wyniki ze sprawdzianu szóstoklasisty wynosiły 68,5% z języka polskiego i 52,3% z matematyki. Do części pierwszej sprawdzianu przystąpiło 131 uczniów. Średnie wyniki dla Gminy Chęciny można uznać za dobre: były nieznacznie niższe z języka polskiego w stosunku do średniej dla powiatu kieleckiego (69,1%) oraz wyższe z matematyki – na poziomie powiatu wynosiły 51,9% (średnia dla powiatu podawana jest bez uwzględnienia wyników szkół, w których liczba zdających jest poniżej 5 osób).

W tabeli 5 przedstawione zostały wyniki ze sprawdzianu szóstoklasisty, w podziale na szkoły z obszaru Gminy Chęciny.

Tabela 5 Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w placówkach z obszaru Gminy Chęciny w 2016 r.

Placówka	Średni % wynik części I*	Średni % wynik z języka polskiego	Średni % wynik z matematyki	Język angielski	Liczba zdających
Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Wolicy	50,5	57,0	44,0	73,0	10
Szkoła Podstawowa w Bolminie	74,1	73,6	74,5	80,7	11
Publiczna Szkoła Podstawowa w Siedlcach	54,2	63,3	45,0	60,0	3
Szkoła Podstawowa im. gen. Stanisława Skalskiego w Polichnie	54,2	61,0	47,4	71,1	25
Szkoła Podstawowa w Starochęcinach	48,6	63,6	33,6	65,4	7
Szkoła Podstawowa w Radkowicach	62,5	76,7	48,3	73,8	6
Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Chęcinach w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Chęcinach	64,2	71,7	56,8	77,00	33
Publiczna Szkoła Podstawowa w Korzecku	62,1	66,7	57,5	73,8	6
Szkoła Podstawowa w Tokarni	62,3	77,9	46,7	64,2	12
Szkoła Podstawowa w Łukowej	62,2	70,6	53,9	61,7	18

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi,
www.oke.lodz.pl*

*Na część I sprawdzianu składa się język polski i matematyka

Średni wynik szkół z terenu Gminy Chęciny uplasował się na 9. miejscu spośród 19 gmin w powiecie kieleckim.

2.3. Gimnazjum

W roku 2015 w województwie świętokrzyskim funkcjonowało 226 gimnazjów, w tym 44 w powiecie kieleckim, a 2 w Gminie Chęciny (funkcjonujące w ramach Zespołów Szkół Ogólnokształcących w miejscowościach Chęciny i Wolica).

Liczba nauczycieli zatrudnionych w pełnym i w niepełnym wymiarze czasu pracy podzielona przez liczbę placówek oddaje rzeczywistą liczbę etatów. Średnia liczba etatów nauczycielskich przypadająca na jedno gimnazjum (bez specjalnych) w Polsce to 13,90, w województwie świętokrzyskim 13,78, w powiecie kieleckim 13,02, natomiast w Gminie Chęciny 16,40 – znacznie więcej niż średnia dla powiatu, województwa czy Polski.

W tabeli 6 przedstawiona została liczebność klas wg roczników zbiorczo, dla obydwu gimnazjów z terenu gminy.

Tabela 6 Liczba uczniów klas gimnazjalnych w placówkach z obszaru Gminy Chęciny w latach 2012/2013–2015/2016

Lata	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Klasa I gimnazjum	140	107	121	130
Klasa II gimnazjum	146	143	106	120
Klasa III gimnazjum	167	145	143	105
Ogółem	453	395	370	355

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Chęciny

Aby określić poziom kształcenia na poziomie gimnazjalnym posłużono się wynikami egzaminów gimnazjalnych. Należy jednak mieć na uwadze, iż planowane zmiany w systemie oświaty nie dadzą możliwości porównywania wyników w okresie monitorowania wdrażania *Kompleksowego Programu Rozwoju Szkół Gminy Chęciny* w kolejnych latach.

Wyniki z egzaminów w 2016 roku w obydwu placówkach gimnazjalnych z obszaru Gminy Chęciny przedstawiono w tabeli 7.

Tabela 7 Wyniki egzaminu gimnazjalnego w placówkach z obszaru Gminy Chęciny w 2016 r.

Zdawany przedmiot	Gimnazjum Nr 1 w Chęcinach w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Chęcinach	Gimnazjum Publiczne Nr 2 w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Wolicy
	Osiągnięte wyniki	
Język polski	75	71
Historia i WOS	59	58
Matematyka	52	49
Przedmioty przyrodnicze	55	53
Język angielski PP	63	59
Język angielski PR	45	35
Język rosyjski PP	–	79
Język rosyjski PR	–	43
Język niemiecki PP	85	–

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta w Chęcinach

Jak wynika z przedstawionych danych, minimalnie lepsze wyniki osiągnęli uczniowie gimnazjum w Chęcinach.

2.4. Finansowanie funkcjonowania szkół

Do zakresu działania gminy, zgodnie z *Ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2016 r. poz. 446), należą wszystkie sprawy publiczne o charakterze lokalnym, niezastrzeżone w ustawach na rzecz innych podmiotów, a zadania

własne gminy koncentrują się na zaspokajaniu zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej, m.in. obejmują sprawy edukacji publicznej.

Obowiązujące przepisy prawa przewidują funkcjonowanie w strukturach oświatowych placówek niepublicznych oraz publicznych powadzonych przez inne podmioty. Na obszarze Gminy Chęciny funkcjonują placówki publiczne prowadzone przez gminę oraz przez stowarzyszenia.

Ilość środków finansowych przeznaczonych na działalność oświatową jest zależna od wielu czynników. Subwencja oświatowa otrzymywana przez Gminę Chęciny na finansowanie placówek oświatowych nie pokrywa wszystkich niezbędnych wydatków, w związku z czym szkoły finansowane są dodatkowo z budżetu własnego Gminy Chęciny. W roku 2015 Gmina Chęciny otrzymała subwencję z budżetu państwa w wysokości 15 141 000,00 zł, z czego 11 202 587,00 zł wynosiła subwencja oświatowa (73,99% subwencji ogółem).

Wykonywanie budżetu w jednostce budżetowej, jaką jest szkoła czy też zespół szkół, jest elementem realizacji budżetu gminy, wraz z zaplanowanymi zadaniami do wykonania w danym roku. Wykonywanie budżetu szkoły podlega tym samym zasadom i regułom, co wykonywanie budżetu gminy. Na podstawie art. 30 ust. 2 *Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym*, nadzór nad realizacją budżetu w szkole sprawuje rada gminy.

Gmina Chęciny udziela dotacji podmiotowej trzem szkołom podstawowym i pięciu punktom przedszkolnym (w latach 2015–2016 zlikwidowane zostały dwa punkty, którym udzielano dotacji – Punkt Przedszkolny w Korzecku oraz Punkt Przedszkolny „Nasze Dzieciaki” w Radkowicach, które ujęto w zestawieniu finansowym). Udzielanie dotacji umożliwiają i określają przepisy *Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.), które wyróżniają trzy rodzaje dotacji: podmiotową, przedmiotową i celową. W przypadku dotacji podmiotowej podstawą są przepisy odrębnych ustaw, które przewidują obowiązek przekazania środków finansowych na rzecz określonych podmiotów. Cechą charakterystyczną dotacji podmiotowych jest fakt, że są one wykorzystywane przez dotowanego na tzw. działalność bieżącą.

W latach 2013–2015 Gmina Chęciny nie ponosiła żadnych wydatków inwestycyjnych na szkoły – środki finansowe przeznaczone były na bieżące funkcjonowanie oraz wynagrodzenia. Zestawienie nakładów finansowych na poszczególne placówki przedstawiono w tabeli 8.

Tabela 8 Nakłady finansowe ponoszone przez Gminę Chęciny na utrzymanie placówek oświatowych z obszaru w latach 2013–2015

Placówka	Bieżące funkcjonowanie			Wynagrodzenia		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Szkoła Podstawowa w Bolminie	322 984,89	320 098,36	309 898,75	683 955,84	710 632,81	732 350,19
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Chęcinach	1 374 203,94	1 324 299,07	1 404 904,71	3 262 631,83	3 274 676,80	3 334 119,81
Szkoła Podstawowa w Łukowej	283 459,29	308 011,79	279 692,70	715 860,55	650 763,70	660 123,42
Szkoła Podstawowa w Polichnie	338 231,49	333 427,01	337 306,45	679 266,24	700 645,02	742 395,32
Przedszkole Samorządowe w Chęcinach	351 744,11	333 984,82	338 974,22	750 044,91	755 222,92	768 902,34
Szkoła Podstawowa w Starochęcinach	296 018,08	292 715,89	280 870,81	638 978,37	610 797,98	613 507,05
Szkoła Podstawowa w Tokarni	328 328,79	301 357,75	309 146,12	667 803,68	725 598,58	778 895,58
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wolicy	840 596,15	828 993,88	749 703,12	1 931 655,70	1 718 586,77	1 753 127,95
OGÓLEM [zł]	4 135 566,74	4 042 888,57	4 010 496,88	9 330 197,12	9 146 924,58	9 383 421,66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych urzędu Gminy i Miasta w Chęcinach

Z danych przedstawionych powyżej wynika, iż Gmina Chęciny z własnego budżetu w 2015 roku na funkcjonowanie własnych placówek szkolnych oraz wynagrodzenia przeznaczyła 2 191 331,54 zł. W tabeli 9 przedstawiono wartość dotacji podmiotowych przyznawanych dla szkół podstawowych i punktów przedszkolnych z budżetu Gminy Chęciny.

Tabela 9 Wartość dotacji podmiotowych z budżetu Gminy Chęciny przyznawanych dla szkół podstawowych i punktów przedszkolnych w latach 2013–2015

Placówka	Dotacja podmiotowa		
	2013	2014	2015
Publiczna Szkoła Podstawowa w Korzecku	349 251,83	378 884,22	357 610,28
Szkoła Podstawowa w Radkowicach	320 369,81	335 360,84	373 023,64
Publiczna Szkoła Podstawowa w Siedlcach	331 357,56	340 001,32	347 455,60
Promycek Punkt Przedszkolny Bolmin	51 748,35	51 393,60	52 851,60
Promycek Punkt Przedszkolny Tokarnia	68 997,80	67 382,72	71 643,28
Promycek Punkt Przedszkolny Starochęciny	41 398,68	50 251,52	76 634,82
Promycek Punkt Przedszkolny Polichno	51 748,35	51 393,60	52 557,98
Promycek Punkt Przedszkolny Łukowa	68 469,95	59 102,64	61 953,82
Przedszkolak Punkt Przedszkolny Korzecko	36 670,53	23 983,68	24 664,08
Punkt Przedszkolny "Nasze dzieciaki" Radkowice	38 949,27	25 125,76	0,00
RAZEM	1 358 962,13	1 382 879,90	1 418 395,10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Chęciny

W 2015 roku Gmina Chęciny przeznaczyła na oświatę łącznie 3 609 726,64 zł.

2.5. Infrastruktura edukacyjna

Dostosowana do potrzeb oraz dostępna infrastruktura techniczna placówek jest jednym z gwarantów sukcesów uczniów i nauczycieli. Odpowiednie warunki kształcenia pozwalają na skupienie uwagi uczniów i nauczycieli na samym kształceniu oraz umożliwiają rozwijanie umiejętności dzięki odpowiedniemu dostosowaniu i wyposażeniu sal dydaktycznych i innych pomieszczeń (np. sal gimnastycznych).

Stan infrastruktury placówek z obszaru Gminy Chęciny należy uznać za dobry, niemniej jednak istnieją placówki, w których niezbędne są nakłady inwestycyjne usprawniające ich działalność oraz zmniejszające koszty użytkowania. Nakładów inwestycyjnych wymagają przede wszystkim budynki 3 szkół podstawowych – są to: szkoła w Polichnie, Bolminie i Starochęcinach. Inne placówki w mniejszym zakresie, jednakże również wymagają przeprowadzenia prac modernizacyjnych. Głównym problemem w placówkach jest zła efektywność energetyczna, wynikająca m.in. z przestarzałej stolarki drzwiowej i okiennej, braku izolacji cieplnej, nisko sprawnej instalacji elektrycznej. Stan techniczny budynków wymaga przeprowadzenia prac z zakresu zwiększenia funkcjonalności oraz termomodernizacji. W tabeli 10 przedstawiono stan infrastruktury poszczególnych placówek będących jednostkami organizacyjnymi Gminy i Miasta Chęciny.

Tabela 10 Opis stanu infrastruktury poszczególnych placówek z obszaru Gminy Chęciny

Nazwa	Opis infrastruktury
Szkoła Podstawowa w Bolminie	Budynek o kubaturze 5 373,24 m ³ , wykonany w 1996 roku w technologii tradycyjnej. Zużycie techniczne wynosi około 21%. Budynek wymaga przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych oraz poprawy funkcjonalności.
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Chęcinach	Budynek o kubaturze 8 549,46 m ³ , wykonany w 1954 r. W 2009 przeprowadzono termomodernizację ścian, natomiast w 2013 r. wymieniono kotłownię oraz instalacje grzewcze. Zużycie techniczne budynku wynosi około 35%. Budynek jest w dobrym stanie technicznym, jednakże w celu zmniejszenia kosztów utrzymania należy przeprowadzić prace związane z wymianą paliwa z oleju opałowego na gaz ziemny.
Szkoła Podstawowa w Łukowej	Budynek o kubaturze 4 962 m ³ , wykonany w 1972 r. Składa się z dwóch segmentów. W 2009 r. przeprowadzone prace w zakresie termomodernizacji, w 2011 r. przebudowano kotłownię, natomiast w 2016 r. przeprowadzono prace remontowe. Budynek jest w dobrym stanie technicznym.
Szkoła Podstawowa w Polichnie	Budynek o kubaturze 7 371,11 m ³ , wykonany w 1999 roku w technologii tradycyjnej. Zużycie techniczne wynosi około 40%. Budynek wymaga przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych oraz modernizacji w zakresie poprawy funkcjonalności.
Przedszkole Samorządowe w Chęcinach	Budynek o kubaturze 3 097 m ³ , wykonany w 1977 r. w technologii uprzemysłowionej z elementów prefabrykowanych na konstrukcji drewnianej. Składa się z trzech segmentów, które wykonane są na bazie materiałów drewnianych, drewnopochodnych i płyt pilśniowych. W budynku na bieżąco przeprowadzono prace remontowe i modernizacyjne, jednakże nie ma możliwości rozbudowy w celu zwiększenia liczby miejsc. Z przeprowadzonej ekspertyzy konstrukcyjno-budowlanej wynika, iż w celu sprostania normom energooszczędności nie powinno się dobudowywać kolejnego skrzydła, ponieważ obiekt jest znacznie rozczłonkowany, a należy dobudować drugą kondygnację, co nie jest możliwe ze względów wytrzymałościowych konstrukcji. Nie ma również możliwości dostosowania budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych – zarówno pod kątem konstrukcyjnym jak i funkcjonalnym. Budynek wybudowany był jako tymczasowy, ze względów systemu w jakim został skonstruowany jest energochłonny, niemożliwe jest przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych.
Szkoła Podstawowa w Starochęcinach	Budynek o kubaturze 3 039,93 m ³ , wykonany w 1960 roku w technologii tradycyjnej. Zużycie techniczne wynosi około 35%. Budynek charakteryzuje się wysokim zużyciem energii, w związku z czym wymaga przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych oraz modernizacji w celu poprawy funkcjonalności.
Szkoła Podstawowa w Tokarni	Budynek o kubaturze 6 740,00 m ³ , wykonany około 1970 r. W 2009 r. przeprowadzono prace termomodernizacyjne. Zużycie techniczne wynosi około 25%. Budynek jest w dobrym stanie technicznym, wymaga nakładów na poprawę funkcjonalności oraz prace modernizacyjne w zakresie ogrzewania.
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wolicy	Budynek o kubaturze 2 672,10 m ³ (szkoła podstawowa) oraz 9 467,00m ³ (gimnazjum), wykonany w 1960 roku w technologii tradycyjnej. Zużycie techniczne wynosi około 35%. Budynek wymaga przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych w celu zmniejszenia zużycia energii oraz modernizacji w zakresie poprawy funkcjonalności. Należy opracować zmianę paliwa z oleju opałowego na gaz ziemny.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Chęciny

Na obszarze gminy konieczne jest również powstanie kompleksów sportowo-rekreacyjnych, w skład których wchodzić będą zarówno boiska wielofunkcyjne jak również place zabaw dla dzieci najmłodszych oraz siłownie zewnętrzne.

Jedną z największych potrzeb na obszarze gminy jest budowa placówki przedszkolnej w Chęcinach – co wynika z zapotrzebowania na dodatkowe miejsca przedszkolne. Obecna placówka jest nieatrakcyjna, w związku z czym rodzice dzieci przedszkolnych korzystają z możliwości wyboru placówki poza obszarem gminy. Stworzenie przedszkola dostosowanego pod względem infrastrukturalnym do wyższych standardów spowoduje pozostanie dzieci na obszarze gminy. Planuje się budowę placówki o wysokim standardzie, dostosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych.

3. Analiza SWOT oraz cele Programu

Analiza SWOT jest to jedna z najpopularniejszych i najskuteczniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse) i *Threats* (zagrożenia). Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych grup czynników, które można odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców. Schemat analizy SWOT przedstawiono w tabeli 10.

Tabela 11 Schemat analizy SWOT

S	<i>Strengths</i>	Silne strony, atuty, zalety	ZASOBY
W	<i>Weaknesses</i>	Słabe strony, słabości, wady	
O	<i>Opportunities</i>	Szanse, możliwości, okazje	OTOCZENIE
T	<i>Threats</i>	Zagrożenia, trudności	

Źródło: Opracowanie własne

Na potrzeby *Kompleksowego Programu Rozwoju Szkół Gminy Chęciny* przeprowadzono analizę SWOT, która skupia się wokół sfery edukacji, demografii i infrastruktury technicznej, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości rozwoju gospodarczego gminy, które mogą przynieść korzyści prospołeczne lub odbić się negatywnie na liczbie mieszkańców gminy. Analiza obejmuje główne elementy mające wpływ na rozwój. Została dokonana w oparciu o dostępne dane uzyskane podczas prac nad Programem, w tym dane GUS, a także na podstawie obserwacji własnych. Wskaźniki statystyczne wykorzystane w niniejszej analizie odnoszą się do lat 2014 lub 2015 – w zależności od dostępności danych przedstawiono najbardziej aktualne. Analizę oświaty Gminy Chęciny przedstawiono w tabeli 11.

Tabela 12 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dodatni przyrost naturalny, wyższy od średniej w Polsce, województwie świętokrzyskim oraz powiecie kieleckim. • Korzystna prognoza liczby ludności w powiecie kieleckim do roku 2035 – rosnąca liczba ludności. • Dobre wyniki ze sprawdzianu szóstoklasisty oraz egzaminu gimnazjalnego w porównaniu do średniej dla województwa. • Prowadzenie części placówek przez podmioty zewnętrzne – lokalne stowarzyszenia – zaangażowanie lokalnej społeczności w sprawy oświaty. • Mała liczebność uczniów w klasach ułatwiająca kontakt uczeń–nauczyciel. • Przynależność do Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego. • Bogate zasoby dziedzictwa kulturowego i naturalnego. • Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna. • Atrakcyjne położenie sprzyjające osiedlaniu się. • Rosnąca liczba terenów pod budownictwo mieszkaniowe – warunki sprzyjające osiedlaniu się. • Dwa centra edukacyjne zlokalizowane na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych opieką przedszkolną w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku niższy niż średnia dla Polski, województwa świętokrzyskiego i powiatu kieleckiego. • Niewystarczająca ilość miejsc w przedszkolu gminnym w Chęcinach. • Zły stan techniczny budynku przedszkola w Chęcinach. • Mała atrakcyjność placówek przedszkolnych powodująca uczęszczanie dzieci z obszaru Gminy Chęciny do przedszkoli w innych gminach. • Liczba uczniów szkół podstawowych w przeliczeniu na 1 000 ludności niższa niż w Polsce i powiecie kieleckim. • Liczba uczniów gimnazjów niższa niż w Polsce, województwie świętokrzyskim oraz powiecie kieleckim. • Obecność szkół o małej liczebności uczniów – wysokie koszty utrzymania placówek dla Samorządu. • Zły stan infrastruktury placówek w Polichnie, Bolminie i Starochęcinach. • Przystarzała baza lokalowa – placówki wymagające prac modernizacyjnych, m.in. w zakresie sal gimnastycznych. • Niewystarczająca infrastruktura sportowo-rekreacyjna.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby mieszkańców Gminy Chęciny. • Rozwój gospodarczy Gminy Chęciny. • Poprawa dostępności komunikacyjnej Gminy Chęciny (rozbudowa S7). • Promowanie postaw prozdrowotnych. • Zewnętrzne środki finansowe. • Współpraca pomiędzy placówkami szkolnymi a ośrodkami naukowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany przepisów w ramach systemu edukacji. • Depopulacja regionu – negatywne prognozy liczby mieszkańców dla województwa świętokrzyskiego na najbliższe 20 lat.

Źródło: Opracowanie własne

W ramach niniejszego Programu określone zostały dwa cele rozwojowe w zakresie edukacji na obszarze Gminy Chęciny. Do określania celów posłużyły przeprowadzona diagnoza społeczno-gospodarcza oraz analiza SWOT. Wykorzystano również informacje wypracowane na spotkaniu konsultacyjnym z dyrektorami placówek oraz pracownikami Urzędu Gminy i Miasta Chęciny.

Wyznaczenie celów jest o tyle istotne że pozwala na wyznaczenie kierunków działania oraz skonkretyzowanie planowanych i koniecznych do realizacji zadań. W zakresie edukacji należy określić cel, który będzie zbieżny z potrzebami przede wszystkim uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych jak również dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodziców. W związku z opracowywanym dokumentem określone zostały dwa cele, które mają zostać zrealizowane.

Cel 1. Poprawa stanu infrastruktury i wzrost atrakcyjności placówek oświatowych oraz zwiększenie ilości miejsc wychowania przedszkolnego

Cel 2. Poprawa jakości kształcenia oraz rozwój kompetencji wśród uczniów placówek oświatowych

Cel 1 ma za zadanie zaspokoić potrzeby w zakresie dostępności miejsc przedszkolnych dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Ważnymi elementami realizacji celu powinno być wprowadzenie nowych dodatkowych zajęć, takich jak gimnastyka korekcyjna, zajęcia logopedyczne, taneczne czy językowe, jak również inne formy aktywności umożliwiające rozwój psychofizyczny przedszkolaków. Dzięki realizacji zajęć wspierających, nastąpi wydłużenie czasu świadczenia usług wychowania przedszkolnego co przełoży się na fakt, iż będą one bardziej dostępne dla rodziców/opiekunów pracujących w systemie zmianowym – również w godzinach popołudniowych.

Biorąc pod uwagę tendencje demograficzne na obszarze Gminy Chęciny, utworzenie przedszkola, a tym samym zwiększenie liczby miejsc przedszkolnych jest jednym z kluczowych wyzwań stojących przed władzami Gminy Chęciny. Dodatkowo należy podkreślić, iż ze względu na położenie gminy w bliskim sąsiedztwie ze stolicą województwa znaczna część mieszkańców wykonuje pracę poza obszarem gminy, a tym samym korzysta z placówek wychowawczych w miejscu pracy.

Cel 2 zostanie osiągnięty poprzez poprawę warunków świadczenia usług edukacyjnych, w szczególności w szkołach podstawowych. Poprawa warunków powinna mieć miejsce poprzez modernizację istniejącej infrastruktury, w szczególności termomodernizację istniejących obiektów w związku z nieodpowiednim standardem obiektów oraz dużymi stratami ciepła w sezonach zimowych, a tym samym – wysokimi kosztami utrzymania. Obok

poprawy warunków lokalowych w placówkach oświatowych istotna dla rozwoju uczniów jest poprawa jakości kształcenia związana z rozwijaniem kompetencji kluczowych wśród młodego pokolenia oraz zdolności matematyczno-przyrodniczych w kontekście potrzeb rynku pracy. Realizacja celu będzie mieć miejsce poprzez:

- realizację dla uczniów dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych;
- realizację doradztwa edukacyjno-zawodowego i wsparcia psychologiczno-pedagogicznego;
- doskonalenie kompetencji i umiejętności zawodowych nauczycieli poprzez wprowadzenie ćwiczeń z zakresu kreatywności, pracy zespołowej i innowacyjności w sposobie nauczania;
- doposażenie bazy edukacyjnej w niezbędne narzędzia służące nauczaniu kompetencji kluczowych oraz przedmiotów przyrodniczych i matematycznych;
- modernizację istniejącej infrastruktury celem zapewnienia komfortowych warunków nauczania.

Określone cele opracowane zostały w oparciu o diagnozę oświaty na obszarze Gminy Chęciny oraz w oparciu o wiedzę własną i konsultacje z dyrektorami placówek oświatowych. Zmiany w systemie oświaty nie wpłyną znacząco na ich osiągnięcie oraz znaczne modyfikacje. Wdrażanie niniejszego Programu, a tym samym dążenie do określonych celów osiągnięte zostanie m.in. poprzez realizację zadań określonych i opisanych w rozdziale 4.

4. Plany inwestycyjne, harmonogram i źródła finansowania projektów

Przeprowadzona analiza zapotrzebowania w zakresie edukacji w Gminie Chęciny na 3 poziomach (przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum) pozwoliła na określenie priorytetowych zadań do realizacji na obszarze gminy oraz zadań uzupełniających w postaci projektów miękkich zwiększających kompetencje uczniów i nauczycieli. W tabeli 12 przedstawione zostały zaplanowane zadania do realizacji w perspektywie do roku 2020. Należy podkreślić, iż wskazane zadania mogą być modyfikowane i ulegać rozszerzeniu w zależności od pojawiających się potrzeb. Dodawanie zadań może mieć miejsce na wniosek mieszkańców gminy, wynikać z przeprowadzonego monitoringu i ewaluacji programu oraz w związku z wystąpieniem możliwości zrealizowania inwestycji na które uprzednio nie przewidziano środków finansowych.

Tabela 13 Plany inwestycyjne i projekty miękkie w obszarze edukacji – Gmina Chęciny

Nazwa zadania	Opis zadania	Możliwe źródło finansowanie	Czas realizacji
Projekty inwestycyjne			
1. Budowa przedszkola w Chęcinach	Budowa przedszkola w Chęcinach jest niezbędną inwestycją wynikającą z zapotrzebowania na miejsca przedszkolne w miejscowości Chęciny. Powstanie nowa infrastruktura w pełni dostosowana do wymogów technicznych i prawnych, przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Działanie 7.4	2017–2018
2. Kompleksowy remont i termomodernizacja budynków szkół podstawowych w Polichnie, Bolminie i Starochęcinach	Projekt obejmuje wykonanie prac termomodernizacyjnych zwiększających efektywne wykorzystanie energii w 3 placówkach publicznych oraz przeprowadzenie niezbędnych prac remontowo-budowlanych.	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego	2015–2018 *2015–2016 przygotowanie dokumentacji *2017–2018 wykonanie robót budowlanych
3. Kompleksowa modernizacja pozostałych placówek oświatowych obszaru Gminy i Miasta Chęciny	W ramach projektu planuje się wykonanie kompleksowych prac modernizacyjnych w budynkach placówek oświatowych z obszaru Gminy i Miasta Chęciny	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Działanie 7.4 Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego	2017–2020
4. Budowa i modernizacja	Zadanie będzie polegać na wykonaniu wielofunkcyjnego boiska sportowego, bieżni	Ministerstwo Kultury i Sportu	2015–2017

kompleksów sportowo-rekreacyjnych przy placówkach oświatowych	oraz skoczni, które umożliwią rozwój fizyczny dzieci i młodzieży szkolnej. W ramach kompleksów planuje się również m.in. usytuowanie małej infrastruktury rekreacyjnej (placów zabaw, siłowni zewnętrznych).	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	*2015–2016 przygotowanie dokumentacji *2017 realizacja inwestycji
Projekty miękkie			
5. Rozszerzenie oferty przedszkolnej o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci	Tworzenie możliwości rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym poprzez zwiększenie oferty zajęć dodatkowych m.in. kształtujących kompetencje społeczno-emocjonalne, zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy. Realizacja zajęć wspierających, wydłużenie czasu świadczenia usług wychowania przedszkolnego.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 *Poddziałanie 8.3.1 *Poddziałanie 8.3.6 (ZIT)	2017–2018
6. Rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów szkół podstawowych, niezbędnych na rynku pracy	Budowanie i rozwijanie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy (matematyczno-przyrodniczych, językowych, ICT) oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej) poprzez realizację dla uczniów dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, doradztwa edukacyjno-zawodowego, wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej). Dopuszczenie w niezbędne pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Poddziałanie 8.3.2 (ZIT)	2017–2018
7. Rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów szkół gimnazjalnych	Realizacja dla uczniów dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, doradztwa edukacyjno-zawodowego, wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie przedmiotów przyrodniczych lub matematyki. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej). Dopuszczenie bazy dydaktycznej niezbędnej do realizacji programów nauczania w zakresie kształtowania u uczniów kompetencji kluczowych.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Poddziałanie 8.3.4 (ZIT)	2017–2018

<p>8. Rozwój szkolnictwa ponadpodstawowego w budowaniu kompetencji kluczowych</p>	<p>W ramach projektu w Gimnazjum w Wolicy dwie grupy uczniów po 12 osób wezmą udział w szkoleniu "Gimnazjalista na rynku pracy", dzięki czemu nabędą kompetencje kluczowe na rynku pracy: matematyczne, informatyczne, porozumiewanie się w języku obcym, przedsiębiorczość. Uczniowie w Chęcinach wezmą udział w 4 rodzajach szkoleń, w każdym zdobywając po 2 kompetencje kluczowe z zakresu: języka angielskiego, przedsiębiorczości, naukowo-technicznego, matematyczno-przyrodniczego i społecznego. Każdy uczestnik projektu weźmie udział w konsultacjach z doradztwa edukacyjno-zawodowego. Nauczyciele wezmą udział w szkoleniach zgodnych ze zgłoszonym zapotrzebowaniem.</p>	<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Poddziałanie 8.3.4</p>	<p>2016–2017</p>
<p>9. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów i uczennic oraz jakości kształcenia w szkołach podstawowych w Gminie Chęciny</p>	<p>Projekt zakłada podniesienie poziomu wiedzy w zakresie kompetencji kluczowych – dostosowanie zajęć do grupy wiekowej i poziomu umiejętności. Każdy uczestnik weźmie udział w dwóch rodzajach zajęć. Dodatkowo dla uczniów klas IV-VI zostanie zorganizowane wsparcie psychologiczno-pedagogiczne. Nauczyciele wezmą udział w kursach doskonalenia zawodowego, które pozwolą na wzbogacenie posiadanego warsztatu pracy o nowe twórcze i innowacyjne metody i techniki pracy z uczniami. Projekt będzie realizowany w Gminie Chęciny w miejscowościach: Chęciny, Polichno, Tokarnia i Starochęciny.</p>	<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Poddziałanie 8.3.2</p>	<p>2016–2017</p>

Źródło: Opracowanie własne

5. Kierunki działań – powiązanie prognozy demograficznej z planami inwestycyjnymi i kosztami funkcjonowania

Głównym zadaniem jakie stoi przed Gminą Chęciny jest sprostanie wyzwaniom jakie stawiają przed władzami na szczeblu gminnym zmieniające się przepisy prawne w systemie edukacji oraz potrzeby i oczekiwania uczniów i rodziców dzieci z obszaru gminy co do jakości i metod kształcenia. Poprawa jakości nauczania to nie tylko kwestie kadry czy dostępności narzędzi nauki, ale również dostosowanie warunków lokalowych. Konieczne jest dostosowanie budynków do odpowiedniego standardu i zapewnienie niezbędnych warunków do kształcenia uczniów.

Istotną rolę w planowaniu zadań w zakresie oświaty odgrywa sytuacja demograficzna obszaru. Weryfikacji planów służyć może udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:

- czy na obszarze gminy istnieje potencjał w postaci młodego pokolenia?
- czy przeprowadzenie działań inwestycyjnych jest konieczne?
- czy zaplanowane działania miękki są odpowiedzią na potrzeby rynku pracy?

Twierdzące odpowiedzi na zadane pytania wynikają z przedstawionych w rozdziale 1. danych statystycznych oraz analizy oświaty obszaru Gminy Chęciny zawartej w rozdziale 2. W tabeli 13 przedstawiono powiązanie prognozy demograficznej z zaplanowanymi zadaniami.

Tabela 14 Powiązanie prognozy demograficznej z planowanymi do realizacji przez Gminę Chęciny zadaniami

Zadanie	Uzasadnienie realizacji w powiązaniu z prognozą demograficzną
1. Budowa przedszkola w Chęcinach	Realizacja przedsięwzięcia jest uzasadniona pod względem społecznym i ekonomicznym. Budowa przedszkola publicznego w Chęcinach jest niezbędna ze względu na dodatni przyrost naturalny i dużą liczbę dzieci urodzonych w ostatnich latach (2013–2015) w Mieście Chęciny. Obecnie istniejące przedszkole nie jest w stanie sprostać zapotrzebowaniu na miejsca przedszkolne w Chęcinach. Tylko w 2015 roku liczba zgłoszonych dzieci do przedszkola samorządowego była wyższa o 20 dzieci, niż liczba dostępnych miejsc. Ponadto utworzenie nowego przedszkola pozwoli na zmniejszenie liczebności grup przedszkolnych, co zwiększy komfort nauki maluchów oraz bezpieczeństwo pobytu w przedszkolu i spowoduje powstanie atrakcyjnych miejsc mogących konkurować z placówkami z innych gmin. Wzrośnie poczucie bezpieczeństwa wśród rodziców, poprawie ulegnie sytuacja materialna rodziców, którzy nie będą zmuszeni do oddawania swoich pociech do prywatnych przedszkoli np. w Kielcach bądź też opłacania opiekunki.
2. Kompleksowy remont i termomodernizacja budynków szkół podstawowych w Polichnie, Bolminie i Starochęcinach	W Gminie Chęciny odnotowuje się rosnący wskaźnik przyrostu naturalnego. W miejscowości Polichno odnotowano znaczny przyrost naturalny w 2015 roku w stosunku do lat poprzednich, w Bolminie wzrost był nieznaczny, ale w dalszym ciągu jest on dodatni, natomiast w Starochęcinach odnotowano spadek, jednak w dalszym ciągu wskaźnik przyrostu naturalnego jest na plusie. Warty podkreślenia jest fakt, że w szkołach podstawowych wzrasta liczba uczniów.

	Pomimo, iż prognozy ludności dla województwa świętokrzyskiego są niekorzystne – są one optymistyczne dla powiatu kieleckiego.
3. Kompleksowa modernizacja pozostałych placówek oświatowych obszaru gminy i miasta Chęciny	Prace modernizacyjne pozwolą dostosowywać placówki do wyższych standardów i spełniać oczekiwania uczniów, rodziców oraz nauczycieli. Stworzenie lepszych warunków spowoduje popularność placówek w miejscu zamieszkania.
4. Budowa i modernizacja kompleksów sportowo-rekreacyjnych przy placówkach oświatowych	Wykonanie boiska wielofunkcyjnego jest niezbędne ze względu na potrzebę wzrostu świadomości aktywnością fizyczną wśród młodzieży szkolnej. Wzrost liczby dzieci w gminie musi przełożyć się na zwiększenie oferty bezpiecznych miejsc uprawiania sportu nie tylko w godzinach nauki szkolnej, ale również poza nią, np. na dodatkowych zajęciach. Utworzenie przy szkole podstawowej wielofunkcyjnego boiska sportowego przyczyni się do szerzenia kultury sportowej wśród najmłodszego społeczeństwa, co jest niezwykle istotne w dobie rosnącej liczby przypadków otyłości wśród dzieci, będącej wynikiem postępu cywilizacyjnego, siedzącego trybu życia (przy komputerze), który skutkuje negatywnymi zjawiskami w postaci ograniczenia aktywności ruchowej. Stworzenie placów zabaw uatrakcyjni placówki dla najmłodszych, natomiast siłownie zewnętrzne przyczynią się do popularyzacji sportu i aktywności fizycznej.
5. Rozszerzenie oferty przedszkolnej o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci	Ważne dla rozwoju społeczeństwa są inwestycje w młode pokolenie, które należy zacząć już wśród najmłodszych dzieci. Inwestycje w tym zakresie są uzasadnione ze względu na potrzeby wyrównywania szans rozwojowych między dziećmi w wieku przedszkolnym uczęszczające do placówek publicznych i prywatnych.
6. Rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów szkół podstawowych, niezbędnych na rynku pracy	Najważniejszym wyzwaniem w dobie XXI wieku jest sprostanie oczekiwaniom rynku pracy, dlatego ważne jest nauczanie postaw umożliwiających łatwiejszy start w dorosłe życie już w najmłodszych latach szkolnych. Aby taka sytuacja mogła mieć miejsce, istotne jest wprowadzenie odpowiedniej jakości kształcenia w szkołach podstawowych, rozwijanie kompetencji kluczowych, takich jak języki obce i technologie informacyjno-komunikacyjne. Drugim elementem powinien być rozwój umiejętności analitycznych poprzez naukę przedmiotów przyrodniczych i matematycznych metodą eksperymentu.
7. Rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów szkół gimnazjalnych	Podobnie jak nauka na szczeblu podstawowym, również wśród młodzieży szkół gimnazjalnych wyzwaniem jest sprostanie oczekiwaniom rynku pracy, dlatego ważne jest nauczanie postaw umożliwiających łatwiejszy start w dorosłe życie już w młodym wieku. Aby taka sytuacja mogła mieć miejsce, istotne jest wprowadzenie odpowiedniej jakości kształcenia w szkołach, rozwijanie kompetencji kluczowych, takich jak języki obce i technologie informacyjno-komunikacyjne czy rozwój umiejętności analitycznych poprzez naukę przedmiotów przyrodniczych i matematycznych metodą eksperymentu.
8. Rozwój szkolnictwa ponadpodstawowego w budowaniu kompetencji kluczowych	Jednym z zadań szkoły jest wspieranie rozwoju zainteresowań uczniów uzdolnionych oraz wyrównanie szans edukacyjnych w zakresie kompetencji kluczowych uczniów. Realizacja projektu z perspektywy czasu oraz zapotrzebowania na wysoko wykwalifikowaną kadrę na rynku pracy jest uzasadniona i konieczna.
9. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów i uczennic oraz jakości kształcenia w szkołach podstawowych w Gminie Chęciny	Jakość kształcenia w szkołach podstawowych przekłada się na wiedzę i umiejętności uczniów kończących naukę w szkole podstawowej, jak również na dalszych szczeblach nauki. Wypracowanie pozytywnych postaw na wczesnym etapie edukacji szkolnej owocować będzie w późniejszych latach nauki oraz życia.

Źródło: Opracowanie własne

6. Odniesienie do dokumentów strategicznych (gmina, powiat, województwo, Polska)

Niniejszy dokument ma charakter dokumentu strategicznego – określa kierunek i zakres działania w zakresie oświaty na obszarze jednostki terytorialnej jaką jest Gmina Chęciny. Swoim zakresem wpisuje się w dokumenty strategiczne wyższego rzędu – terytorialne i branżowe. Komplementarność celów Kompleksowego Programu Rozwoju Szkół Gminy Chęciny z innymi dokumentami wykazano w tabeli 14. Wyszczególnione dokumenty dotyczą obszarów terytorialnych takich jak powiat, województwo, Polska i Europa oraz dziedziny kapitału ludzkiego.

Tabela 15 Powiązanie z dokumentami strategicznymi

Dokument	Wizja/misja/cel	Uzasadnienie
EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<ul style="list-style-type: none"> • Zagwarantowanie 75% poziomu zatrudnienia osób w wieku 20–64 lata. • Ograniczenie odsetka uczniów przedwcześnie kończących edukację do poziomu poniżej 10%, przy zwiększeniu odsetka osób w wieku 30–34 lat posiadających wyższe wykształcenie do co najmniej 40%. • Zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym o 20 mln. 	Unia Europejska wyznaczyła plan obejmujący 5 celów w zakresie zatrudnienia, innowacji, edukacji, włączenia społecznego oraz zmian klimatu i energii, które należy osiągnąć do 2020 roku. Z punktu widzenia kształcenia, wskazane 3 cele są najistotniejsze.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	<p>Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.</p> <p>Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego.</p>	Priorytetowym zadaniem państwa w kontekście zmieniających się potrzeb rynku pracy jest wyrównywanie szans edukacyjnych na wszystkich etapach kształcenia i szkolenia oraz podnoszenie jakości usług edukacyjnych. Wsparcie udzielone w tym obszarze przyczyni się do efektywnego zarządzania systemem edukacji, doskonalenia programów nauczania i uzupełniania je o elementy innowacyjne, wzmocnienie efektywności systemu szkolenia i doskonalenia kadr edukacji.
Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020	<p>Cel strategiczny 3: Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki.</p> <p>Cel szczegółowy 3.1 Sprzyjanie kumulowaniu kapitału ludzkiego czyli zdrowi, kreatywni i wykształceni ludzie jako podstawa myślenia o pomyślnej przyszłości.</p>	Realizacja celów odbywać się będzie poprzez uczynienie ze sfery edukacji zasadniczego czynnika rozwoju regionu, poprawy jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji, wspierania, poprawy, dostępności i wzrostu efektywności kształcenia ustawicznego.

<p>Strategia Rozwoju Powiatu Kieleckiego do roku 2020</p>	<p>Cel strategiczny I: Rozwój zasobów ludzkich i instytucjonalnych. Priorytet 1: Rozwój edukacji i dostosowanie oferty edukacyjnej do wymogów rynku pracy.</p>	<p>Realizowane działania powinny przyczyniać się do rozwoju edukacji na wszystkich jej szczeblach. Działania te powinny dotyczyć nie tylko rozwoju infrastruktury edukacyjnej i sportowej, ale również szerokiej problematyki jakości kształcenia i wsparcia rozwoju młodzieży (w tym młodzieży najbardziej uzdolnionej).</p>
<p>Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2020</p>	<p>Cel 3: Rozwój oferty zdrowotnej, socjalnej i edukacyjnej, w tym poprawa jakości nauczania.</p>	<p>W ramach celu powinny być realizowane działania polegające na zwiększeniu liczby miejsc w przedszkolach i poprawie dostępu do nich we wszystkich gminach Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego (KOF) oraz rozwoju oferty edukacyjnej szkół na terenie KOF, w tym zajęć pozalekcyjnych, rozbudowie i doposażeniu placówek oświatowych, edukacji na rzecz innowacyjności i promocji postaw innowacyjnych.</p>
<p>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020</p>	<p>Cel szczegółowy 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji. Priorytet strategii: 1.1. Wspieranie edukacji formalnej w zakresie metod nauczania sprzyjających kooperacji, kreatywności i komunikacji oraz rozwijanie demokratycznej kultury szkoły. 1.2. Wspieranie edukacji innej niż formalna ukierunkowanej na kooperację, kreatywność i komunikację społeczną.</p>	<p>Realizacja celu będzie mieć miejsce poprzez zmiany w programach i metodach nauczania oraz sposobie funkcjonowania przedszkoli, szkół i placówek oświatowych, a z drugiej strony poprzez zmiany w kształceniu i doskonaleniu nauczycieli. Kompetencje i kwalifikacje powinny być stale odnawiane, tak aby mogły sprostać wyzwaniom zmieniających się technologii, globalizacji procesów gospodarczych i warunków społecznych. Podejmowane w tym obszarze działania polegają na wspieraniu szeroko rozumianej edukacji społecznej, efektywnie wykorzystującej dostępne publicznie przestrzenie oraz potencjał tkwiący w ludziach i instytucjach.</p>
<p>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020</p>	<p>Obszary działań: 6.1. Wczesne dzieciństwo. 6.2. Edukacja szkolna.</p>	<p>Poprawa dostępności i jakości edukacji przedszkolnej, w szczególności na terenach wiejskich i wyrównanie dysproporcji w dostępności do przedszkoli pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi. Zorientowanie kształcenia ogólnego na kształcenie kluczowych kompetencji, umiejętności złożonych obok umiejętności prostych oraz kreatywności uczniów, czego efektem będzie lepsze przygotowanie polskich uczniów do uczenia się przez całe życie i sprostania wyzwaniom ekologicznym, gospodarczym, i społecznym, które wpływają na zmieniające się potrzeby rynku pracy oraz twórcze funkcjonowanie w społeczeństwie obywatelskim. Głównym celem podejmowanych działań jest podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych

Obszarom działania w ramach Europa 2020 poświęcono 7 inicjatyw przewodnich, wśród których wymieniona jest edukacja wczesnoszkolna. Inicjatywa która ma znaczenie z perspektywy rozwoju edukacji to „Mobilna młodzież”. Jej zadaniem jest poprawienie

rezultatów systemów kształcenia oraz ułatwienie młodym ludziom wejście na rynek pracy, co realizowane będzie poprzez program studiów, kształcenia i szkolenia finansowane przez UE, czy też platformy pomagające młodym ludziom poszukującym pracy znaleźć pracodawcy na terytorium UE.

Ważnym elementem wpisania się *Kompleksowego Programu Rozwoju Szkół Gminy Chęciny* w dokumenty wyższego rzędu jest jego kompleksowy charakter w podejściu do edukacji na obszarze gminy w odniesieniu do możliwych źródeł finansowania zaplanowanych i koniecznych do realizacji działań w obszarze edukacji.

Ze względu na przynależność Gminy Chęciny do Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego (KOF) istotne jest realizowanie przez gminę inwestycji mających wpływ na rozwój KOF oraz wpisujących się w Strategię ZIT KOF, w której wskazano, iż jednym z kluczowych problemów dla mieszkańców obszaru jest niska dostępność do opieki w przedszkolach, co jest istotne nie tylko dla rozwoju dzieci, ale także możliwości zawodowych opiekunów. Należy więc podjąć działania zwiększające liczbę miejsc w placówkach przedszkolnych w ramach potrzeb na terenie poszczególnych gmin, tak aby dzieci miały zapewnioną opiekę w pobliżu swojego miejsca zamieszkania. Innym problemem jest edukacja na poziomie podstawowym i gimnazjalnym, w ramach których w Strategii zdefiniowane zostały dwa rodzaje działań, które powinny być również realizowane na poziomie Gminy Chęciny. Działaniami tymi są: doposażenie i remonty szkół oraz rozwój oferty edukacyjnej szkół na terenie KOF, w tym zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

Wskazane działania pozwolą na wzmocnienie kompetencji indywidualnych i społecznych dzieci dzięki dostępności do różnorodnej oferty zajęć rozwojowych i edukacyjnych. Osiągnięcie zakładanych rezultatów nie będzie możliwe także bez realizacji projektów podnoszących kompetencje zawodowe nauczycieli kształcenia ogólnego.

7. Monitoring i ewaluacja

Warunkiem sprawnej oraz efektywnej realizacji *Kompleksowego Programu Rozwoju Szkół Gminy Chęciny* będzie wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i oceny wraz z towarzyszącymi jej programami rozwoju.

Monitoring ma na celu gromadzenie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji Programu. Pozwala na wyłapywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzanie niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń. Ewaluacja natomiast ma za zadanie sprawdzenie czy w wyniku podejmowanych działań powstały spodziewane rezultaty oraz czy przełożyły się one na realizację wyznaczonych celów.

Opracowanie systemu monitorowania i ewaluacji umożliwi gromadzenie danych dotyczących postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu celów założonych w Programie. Pozwoli również na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby na wprowadzenie niezbędnych aktualizacji oraz korekt. Zakres monitoringu i ewaluacji wyznaczają określone cele oraz zaplanowane zadania inwestycyjne i nieinwestycyjne.

Monitoring Programu prowadzony będzie w zakresie rzeczowym.

Ewaluacja będzie prowadzona w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych zadań, a jej ocena opierać się będzie na pięciu zasadniczych kryteriach: skuteczność, efektywność, użyteczność, trafność oraz trwałość. Przeprowadzona zostanie co najmniej jeden raz w trakcie wdrażania Programu oraz jeden raz po zakończeniu realizacji.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanego z nim systemu ewaluacji pozwoli wyeliminować w dużym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w Programie, wynikającej ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty oraz zmian systemowych w zakresie oświaty. Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów Programu w trakcie jego realizacji możliwe będzie uwzględnienie nowych, dodatkowych działań (zadań), które będą wpisywać się w wyznaczone cele.

Za wdrożenie Programu odpowiedzialny jest Burmistrz, natomiast za prowadzenie monitorowania i ewaluacji odpowiedzialni będą pracownicy Urzędu w ścisłej współpracy z dyrektorami placówek oraz organami je prowadzącymi (w przypadku stowarzyszeń). Do zadań pracowników należeć będzie m.in. przedstawienie wniosków z realizacji celów, monitorowanie oraz ocena wdrażania poszczególnych zadań, sformułowanie wniosków i zaleceń odnośnie wprowadzenia modyfikacji Programu. Organem kontrolnym i uchwałodawczym w zakresie Programu jest Rada Miejska w Chęcinach.

8. Podsumowanie

Gmina Chęciny to obszar posiadający potencjał w postaci młodego społeczeństwa, który potwierdzają wskaźniki danych statystycznych – wysoki przyrost naturalny oraz wysoki udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem. Potencjał potwierdzony jest również dobrze wypadającymi na tle województwa wynikami ze sprawdzianu przeprowadzanego po szóstej klasie szkoły podstawowej, kończącego ten etap nauki.

Realizacja zadań inwestycyjnych oraz miękkich zaplanowanych w ramach niniejszego Programu przyczyni się do podnoszenia jakości kształcenia na etapie przedszkolnym, wczesnoszkolnym – podstawowym oraz gimnazjalnym. Zadania inwestycyjne poprawią warunki lokalowe, przyczynią się do podniesienia standardów kształcenia. Zadania z zakresu wyposażenia i doposażenia sal dydaktycznych oraz innych pomieszczeń poprawią jakość kształcenia w zakresie kompetencji, umożliwią stosowanie nowoczesnych i innowacyjnych materiałów i metod nauczania, natomiast inwestycje w kompleksy sportowe propagować będą zdrowy i aktywny tryb życia. Wśród zadań inwestycyjnych podkreślić i wyodrębnić należy budowę placówki przedszkolnej w Chęcinach – zadanie określone w niniejszym planie jest konieczne do zrealizowania z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Chęciny. Zapotrzebowanie na nową placówkę wynika zarówno z diagnozy społecznej gminy przeprowadzonej na bazie danych statystycznych, jak również z oczekiwań mieszkańców, którzy zmuszeni są posyłać swoje dzieci do placówek poza obszarem gminy. Straty z tego tytułu ponosi zarówno samorząd, jak i sami mieszkańcy, wśród których propagować należy poczucie tożsamości regionalnej, wpływającej na poczucie przynależności.

Wdrożenie zadań z zakresu działań miękkich pozwoli na podniesienie kompetencji kluczowych z punktu widzenia funkcjonowania na rynku pracy oraz umożliwi wyrównywanie szans pomiędzy uczniami. Sprostanie oczekiwaniom rynku pracy jest wyzwaniem stojącym przed systemem nauczania w XXI wieku, z racji, iż postawy życiowe w dużej mierze kształtują się już na poziomie etapu przedszkolnego i wczesnoszkolnego

Zadania zaplanowane w ramach niniejszego Programu podlegać będą aktualizacji, w związku z czym ich adekwatność do aktualnej sytuacji będzie na bieżąco weryfikowana. Podkreślić należy, iż Program dostosowany zostanie do bieżącej sytuacji w ramach zmian w systemie oświaty, a jego wdrożenie skutkować będzie wysoką jakością szkolnictwa oraz satysfakcjonującym zakresem wychowania przedszkolnego na obszarze Gminy Chęciny.

Spis rysunków

Rysunek 1 Gmina Chęciny na tle powiatu kieleckiego.....	4
---	---

Spis tabel

Tabela 1 Liczba dzieci urodzonych w poszczególnych sołectwach Gminy Chęciny oraz Mieście Chęciny w latach 2013–2015.....	7
Tabela 2 Wykaz placówek edukacyjnych na obszarze Gminy Chęciny	12
Tabela 3 Struktura przyjęć w przedszkolach i punktach przedszkolnych z obszaru Gminy Chęciny w latach 2013–2016	14
Tabela 4 Liczba uczniów w poszczególnych klasach w szkołach podstawowych z obszaru Gminy Chęciny w latach 2012/2013–2015/2016.....	15
Tabela 5 Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w placówkach z obszaru Gminy Chęciny w 2016 r.....	16
Tabela 6 Liczba uczniów klas gimnazjalnych w placówkach z obszaru Gminy Chęciny w latach 2012/2013–2015/2016.....	17
Tabela 7 Wyniki egzaminu gimnazjalnego w placówkach z obszaru Gminy Chęciny w 2016 r.....	17
Tabela 8 Nakłady finansowe ponoszone przez Gminę Chęciny na utrzymanie placówek oświatowych z obszaru w latach 2013–2015	19
Tabela 9 Wartość dotacji podmiotowych z budżetu Gminy Chęciny przyznawanych dla szkół podstawowych i punktów przedszkolnych w latach 2013-2015	20
Tabela 10 Schemat analizy SWOT	23
Tabela 11 Analiza SWOT	24
Tabela 12 Plany inwestycyjne i projekty miękkie w obszarze edukacji – Gmina Chęciny.....	27
Tabela 13 Powiązanie prognozy demograficznej z planowanymi do realizacji przez Gminę Chęciny zadaniami	30
Tabela 14 Powiązanie z dokumentami strategicznymi	32

Spis wykresów

Wykres 1 Prognoza ludności dla województwa świętokrzyskiego (prognoza z roku 2014).....	5
Wykres 2 Prognoza ludności dla powiatu kieleckiego (prognoza z roku 2014).....	5
Wykres 3 Udział procentowy ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w Gminie Chęciny, powiecie kieleckim, województwie świętokrzyskim oraz w Polsce w 2015 r.....	6
Wykres 4 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w Gminie Chęciny, powiecie kieleckim, województwie świętokrzyskim oraz w Polsce w 2015 r.....	6
Wykres 5 Saldo migracji w przeleczeniu na 1 000 ludności na obszarze Gminy Chęciny, powiatu kieleckiego, województwa świętokrzyskiego oraz w Polsce w 2014 r.....	8

Bibliografia

1. Strona Głównego Urzędu Statystycznego, stat.gov.pl.
2. Strona internetowa Narodowego Instytutu Dziedzictwa, nid.pl.
3. Strona internetowa Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, kielce.rdos.gov.pl.
4. *Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).
5. *Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* (Dz. U. 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.).
6. *Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2016 r. poz. 446).